

Miasto Siemiatycze

**Miejski Program Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych na 2018 rok**

Siemiatycze, grudzień 2017 r.

WSTĘP

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2016 r., poz. 487 z późn. zm.) nakłada na każdą gminę obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, oddziaływania na osoby nadużywające alkoholu oraz udzielania pomocy ich rodzinom. Realizacja tych zadań prowadzona jest w postaci Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uchwalanego corocznie przez Radę Miasta Siemiatycze.

Program uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. poz. 1492), z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego, określoną w art. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169), oraz potrzebami osób z różnymi niepełnosprawnościami.

Celem Programu jest:

- zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych,
- zmniejszenie rozmiarów problemów, które występują aktualnie,
- zwiększenie zasobów niezbędnych do pokonywania już istniejących problemów,
- prowadzenie działalności wychowawczej i informacyjnej,
- ograniczanie dostępności alkoholu,
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu,
- zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Zadania przewidziane do realizacji zapisane w poniższym programie są kontynuacją działalności prowadzonej w latach ubiegłych. Doświadczenia zdobyte podczas dotychczasowej realizacji pozwalają na dokładniejsze poznanie środowiska lokalnego i jego potrzeb. Duże znaczenie dla miasta ma zaangażowanie społeczności lokalnej w realizację zadań z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom. Szczególnie istotnym aspektem są przedsięwzięcia kierowane do młodych mieszkańców miasta podczas realizacji programów uwzględniających zajęcia sportowe, zagospodarowanie czasu wolnego oraz organizację wypoczynku.

Przy opracowywaniu powyższego Programu uwzględniono zasoby, jakimi dysponuje miasto do realizacji omówionych poniżej zadań jak i zwrócono szczególną uwagę na zaspokojenie istotnych w tym zakresie potrzeb.

Realizatorem programu będzie Pełnomocnik ds. profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom mający swoją siedzibę w Punkcie konsultacyjnym ds. uzależnień w Siemiatyczach, powołany zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o

wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz pozostali realizatorzy przypisani do poszczególnych zadań.

DIAGNOZA SYTUACJI

Celem diagnozy jest dostarczenie wiarygodnych informacji przydatnych do zaplanowania i realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W opracowaniu wykorzystano zarówno dane ogólnopolskie jak i dane z badań realizowanych na terenie miasta Siemiatycze.

Napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej jak i dorosłych. Jak wynika z badań (*Europejski program badań ankietowych w szkołach ESPAD, Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych realizowanych w 2011 r.*) próby picia ma za sobą 87,3% gimnazjalistów klas III i 95,2% uczniów klas II szkół ponadgimnazjalnych. Zgodnie z prezentowanymi wynikami badań ESPAD spożywanie alkoholu wśród piętnasto i szesnastolatków stanowi swoistą normę.

W celu poznania specyfiki spożywania alkoholu przez młode osoby z terenu naszego miasta, rokrocznie prowadzone są badania ankietowe w szkołach.

Przeprowadzone w 2017 r. anonimowe badania ankietowe w dwóch szkołach gimnazjalnych prezentują postawy młodych mieszkańców naszego miasta. Łącznie udział w badaniu wzięło 142 uczniów.

Z analizy przeprowadzonych badań wynika iż:

- 1) najbardziej popularną używką wśród badanych uczniów z terenu miasta Siemiatycze jest alkohol;
- 2) częstotliwość spożywania wzrasta wraz z w wiekiem- im starsi uczniowie, tym częstsze spożywanie alkoholu a w następstwie sięganie po mocniejsze procentowo napoje alkoholowe;
- 3) wiek inicjacji alkoholowej kształtuje się około 14 roku życia;
- 4) większość młodych ludzi nie upija się alkoholem do utarty kontroli nad własnym zachowaniem- zazwyczaj są to nieliczne osoby;
- 5) częstotliwość spożywania alkoholu przez młodzież określana jest jako okazjonalne, weekendowe picie w towarzystwie znajomych;
- 6) większość badanych posiada wiedzę w zakresie szkodliwości alkoholu na organizm.

Punkt konsultacyjny ds. uzależnień

W Polsce działa ponad 2000 punktów konsultacyjnych (źródło: Rekomendacje PARPA 2018) które udzielają pomocy osobom uzależnionym i członkom rodzin z problemem uzależnień.

W 2017 r. w Punkcie konsultacyjnym w Siemiatyczach odbyło się 112 konsultacji prowadzonych przez Pełnomocnika ds. profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom. Ponadto 4 razy w miesiącu prowadzone są spotkania rehabilitacyjne z certyfikowanym terapeutą uzależnień (spotkania indywidualne oraz rodzinne). Do 17 listopada 2017 r. odbyło się 145 spotkań (z czego 27 rodzinnych tj. rodziców i dzieci lub małżeństw). Klientami były głównie osoby sięgające po narkotyki, alkohol – osoby niepełnoletnie oraz uzależnieni behawioralnie. Ponadto ze spotkań korzystali także członkowie rodzin żyjący z uzależnionymi, którzy uczęszczali na spotkania indywidualne wspierające.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Siemiatyczach

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Siemiatyczach została powołana Zarządzeniem 97/11 Burmistrza Miasta Siemiatycze z dnia 2 sierpnia 2011 r. na podstawie art. 4¹ ust. 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W 2017 r. komisja skierowała 81 zaproszeń na posiedzenia komisji w stosunku do osób podejrzewanych o nadużywanie alkoholu.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 4 wspomnianej ustawy w skład Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Komisja ma swoją siedzibę przy ul. Legionów Piłsudskiego 1 i zbiera się na swoich posiedzeniach dwa razy w miesiącu. Komisja realizuje następujące zadania:

- motywowanie osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego lub w przypadku odmowy - podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu,
- prowadzenie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży, podawania i spożywania oraz reklamy napojów alkoholowych w sklepach i lokalach gastronomicznych na terenie miasta,
- wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z zasadami usytuowania na terenie miasta miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz limitem tych punktów określonych w stosownych uchwałach Rady Miejskiej w Siemiatyczach,
- wdrażanie procedury „Niebieskiej karty” oraz podejmowanie działań określonych w § 11 pkt 1-3 i 5 określone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245)
- współdziałanie z instytucjami i podmiotami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów alkoholowych w mieście.

Członkom Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za udział w pracach – posiedzeniach Komisji oraz za realizację czynności dodatkowych przysługuje wynagrodzenie w wysokości 450 zł miesięczne dla przewodniczącego oraz po 250 zł dla członków komisji. Wynagrodzenie wypłacane jest na podstawie imiennej listy obecności i

może ulec zmniejszeniu proporcjonalnie do liczby nieobecności w stosunku do liczby posiedzeń w danym miesiącu.

ZADANIA

Wszystkie zadania proponowane poniżej spójne są z zagadnieniami zawartymi w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016 – 2020 i obejmują zagadnienia z obszaru promocji zdrowia (realizowane poprzez edukację zdrowotną, szkolenia kadr, zadania regulujące i zapewniające skuteczne egzekwowanie przepisów) jak i szeroko rozumiane działania profilaktyczne.

By podjąć skuteczne działania profilaktyczne należy podjąć działania realizując odpowiednie poziomy profilaktyczne. Obecna terminologia typuje 3 poziomy:

Profilaktyka uniwersalna – ukierunkowana na całe populacje tj. działania profilaktyczne adresowane do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych. Ich celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów w danej populacji i wzmacnianie czynników wspierających prawidłowy rozwój. Działania te zazwyczaj są realizowane w populacji dzieci i młodzieży, młodych dorosłych, w populacji rodziców posiadających dzieci w wieku szkolnym itd. Są to programy opóźniania inicjacji alkoholowej lub nikotynowej adresowane do całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi.

Profilaktyka selektywna – ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka. Są to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego. Działania z tego poziomu profilaktyki są podejmowane ze względu na sam fakt przynależności do takiej grupy, czyli np. bycie dzieckiem osoby uzależnionej od alkoholu, a nie ze względu na występowanie zaburzeń lub problemów psychicznych u takich dzieci. Profilaktyka selektywna jest więc przede wszystkim działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym. Są to działania edukacyjne, opiekuńcze i rozwojowe podejmowane wobec dzieci pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym.

Profilaktyka wskazująca – ukierunkowana na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka, demonstrujące wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych bądź problemów wynikających z uzależnień behawioralnych, ale jeszcze niespełniających kryteriów diagnostycznych uzależnienia, a także wskazujące na symptomy innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych. Są to interwencje podejmowane wobec uczniów upijających się lub eksperymentujących z narkotykami, niektóre działania mające na celu redukcję szkód zdrowotnych lub społecznych u osób nadużywających

substancji psychoaktywnych (np. działania edukacyjne i prawne zmierzające do ograniczenia liczby wypadków drogowych popełnianych przez kierowców pod wpływem tych substancji).

Zadanie 1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.

1. Kontynuacja działalności Punktu konsultacyjno – terapeutycznego ds. uzależnień, w którym odbywają się darmowe dla mieszkańców miasta porady oraz konsultacje dla osób eksperymentujących, uzależnionych, współuzależnionych oraz ofiar przemocy rodzinie (utrzymanie i wyposażenie pomieszczeń Punktu, wynagrodzenie osób zatrudnionych).
2. Zajęcia rehabilitacyjne dla osób uzależnionych oraz rodzin z problemem alkoholowym realizowane przez certyfikowanego specjalistę terapii uzależnień w Punkcie oraz w Poradni Leczenia Uzależnionych od Alkoholu w Siemiatyczach.
3. Intensyfikacja działań w zakresie rozpatrywania wniosków o skierowanie na leczenie oraz motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego.
4. Dofinansowywanie doskonalenia zawodowego pracowników punktu, MKRPA, ZI.
5. Promowanie grup samopomocowych abstynenckich.
6. Zakup materiałów edukacyjnych dla klientów i terapeutów.

Zadanie 2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

1. Pomoc psychospołeczna i prawna dla ofiar przemocy domowej i rodzin z problemem alkoholowym:
 - informacje i porady prawne,
 - szeroko pojęte działania pomocowe zwłaszcza dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym
2. Prowadzenie działań profilaktycznych realizowanych w trakcie wypoczynku oraz organizacji czasu wolnego a także w świetlicy środowiskowej.
3. Dofinansowywanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z rodzinami z problemem alkoholowym oraz przeciwdziałania przemocy.
4. Aktywne uczestnictwo w gminnym systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez współpracę z Zespołem Interdyscyplinarnym i Grupą Roboczą Niebieskich Kart.
5. Przygotowywanie i propagowanie materiałów informacyjno - edukacyjnych adresowanych do mieszkańców dotyczących ofert pomocy dla rodzin z problemem alkoholowym i przemocy.
6. Pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym poprzez tworzenie indywidualnego systemu pomocy.

7. Włączenie się w ogólnopolskie oraz lokalne kampanie poświęcone rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu przemocy mające na celu edukację społeczeństwa.
8. Zajęcia warsztatowe dotyczące zwiększenia umiejętności interpersonalnych i radzenie sobie w sytuacji nacisku grupy rówieśniczej na używanie alkoholu i innych środków psychoaktywnych oraz przeciwdziałania przemocy.
9. Udzielanie pomocy i wsparcia rodzicom, których dzieci upijają się.
10. Promocja imprez bezalkoholowych.
11. Prowadzenie stałego systemu informacji o działaniach podejmowanych na terenie miasta w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy.
12. Zwiększenie wiedzy i świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie, sposobów reagowania na przemoc i możliwości uzyskania pomocy poprzez prowadzenie lokalnych kampanii informacyjnych i edukacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie, w tym przemocy wobec dzieci oraz przygotowanie i upowszechnianie informacji na temat lokalnej oferty pomocy dla członków rodzin z problemem przemocy, w szczególności z problemem alkoholowym (np. ulotki, informatory, strony internetowe).
13. Wspieranie edukacji osób pracujących zawodowo w systemie rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez specjalistyczne szkolenia, prenumeratę publikacji i specjalistycznych opracowań, materiałów multimedialnych.

Zadanie 3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo –wychowawczych i socjoterapeutycznych.

1. Prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.
2. Wspieranie przedsięwzięć profilaktycznych skierowanych do grup rówieśniczych, o charakterze rozrywkowym, sportowym itp. dla dzieci i młodzieży w szczególności sposób eksponujący szkodliwość alkoholu, narkotyków oraz „dopalaczy” (spektakle, zawody sportowe, festyny, konkursy, imprezy tematyczne, itp.).
3. Dofinansowanie profesjonalnych programów profilaktycznych oraz przedstawień profilaktycznych na terenie szkół.
4. Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych.
5. Wdrażanie programów profilaktyczno-interwencyjnych dla młodzieży upijającej się „FreD goes Net”.
6. Uzupełnieniem działań prowadzonych lokalnie o programy ogólnopolskie, np. „Pomarańczowa Linia” – telefon pomagający rodzicom dzieci, które piją/upijają się.

7. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18. roku życia.
8. Monitorowanie skali problemów alkoholowych w środowisku lokalnym poprzez prowadzenie badań, sondaży.
9. Realizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych – prowadzenie działań profilaktycznych realizowanych w trakcie wypoczynku oraz organizacji czasu wolnego oraz podczas zajęć kultywujących polską tradycję narodową.
10. Prowadzenie działań edukacyjnych z wykorzystaniem materiałów edukacyjnych (broшуry, plakaty, ulotki z profilaktycznymi treściami edukacyjnymi dotyczącymi problematyki alkoholowej) dla określonych grup adresatów.
11. Edukacja lokalnych decydentów i radnych co do wagi i skali problematyki alkoholowej i przemocy poprzez zapraszanie do udziału w lokalnych debatach, kampaniach, imprezach profilaktycznych.
12. Organizowanie lokalnych i regionalnych kampanii oraz innych kompleksowych działań związanych z przeciwdziałaniem nietrzeźwości kierowców, współpraca z ośrodkami szkolenia kierowców oraz edukacja w szkołach średnich.
13. Współpraca na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez szeroko rozumianą współpracę z instytucjami, które w zakresie swoich działań w różnym stopniu są powiązane z ruchem drogowym.
14. Realizowanie działań profilaktycznych w środowisku pracy-działania profilaktyczne skierowane do osób dorosłych poprzez kampanie informacyjne – gdzie szukać pomocy, jak reagować w sytuacji ujawnienia problemów, których przyczyną jest alkohol oraz działania edukacyjne – dotyczące wzorów picia, szkód powodowanych przez alkohol itp.

Zadanie 4. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.

1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi realizującymi zajęcia profilaktyczne dla dzieci i młodzieży.
2. Wspieranie stowarzyszeń, instytucji i osób fizycznych promujących abstynencję i zdrowy styl życia.

Zadanie 5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów w zakresie reklamy napojów alkoholowych oraz sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, osobom do lat 18-tu oraz na kredyt lub pod zastaw a także występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

1. Podejmowanie działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia

2. Cofanie zezwoleń zgodnie z art. 18 ust.10 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
3. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego
4. Wydawanie opinii dotyczących zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z uchwałami Rady Miasta

Zadanie 6. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego (kierowanie spraw do Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim).

Przygotowywanie dokumentacji oraz kierowanie wniosków do sądu o wszczęcie postępowania zmierzającego do poddania się obowiązkowi leczenia odwykowego względem osób nadużywających alkoholu. Pokrycie kosztów sądowych oraz kosztów poniesionych na sporządzenie opinii lekarzy biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia (psycholog, psychiatra).

Adresaci programu

- 1) osoby uzależnione od alkoholu.
- 2) rodziny osób uzależnionych od alkoholu.
- 3) osoby pijące w sposób ryzykowny i szkodliwy.
- 4) ofiary przemocy w rodzinie.
- 5) przedstawiciele instytucji i służb pracujący z osobami i rodzinami dotkniętymi problemem alkoholowym i przemocą domową.
- 6) przedstawiciele władz lokalnych.
- 7) społeczeństwo.

Zasady finansowania

Finansowanie programu będzie dokonywane w ramach środków własnych Miasta uzyskanych z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż alkoholu, na które przewidziano w 2018 r. 410 000 zł. Ponadto realizacja niektórych zadań programu może odbywać się dzięki pozyskanym środkom z zewnątrz.

Monitoring i realizacja programu

Koordinację realizacji zadań powyższego Programu prowadzi Pełnomocnik ds. profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom. Monitoring i realizacja Programu prowadzona będzie poprzez:

- sprawozdanie wewnętrzne dla Burmistrza oraz Rady Miasta Siemiatycze
- zewnętrzne dla Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku (ankieta PARPA G1).

Informacje o sposobie tworzenia Programu oraz przebiegu konsultacji

Główne założenia Programu opracowane były w taki sposób by odpowiadać potrzebom i przeciwdziałać problemom wynikającym z przeprowadzonej diagnozy. Założenia posłużyły do stworzenia projektu Programu, który został poddany konsultacjom. Ogłoszenie o rozpoczęciu konsultacji wraz z projektem Programu i formularzem zgłaszania opinii zamieszczono na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Siemiatycze, w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Siemiatycze oraz na stronie internetowej Miasta Siemiatycze, zgodnie z Uchwałą Nr III/14/10 Rady Miasta Siemiatycze z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z radami działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji. W czasie konsultacji Programu, przeprowadzonych w okresie od 23 listopada 2017 r. do 8 grudnia 2017 r., nie zgłoszono uwag ani żadnych innych propozycji zmian do Programu.